

20
9/1

Krajanenské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Łuck, Włodzimierska 66a. (skr. poczt. 121.)

ČÍSLO 43.

Josef V. Rejzek:

Neberte nám naše české učitele!

Vidím ten chomáček našich českých dětí v Moskovštině a pozorují jak pláčí. Těm dětem již nyní nechává osud poznat tvrdou skutečnost dnešního života. Ano, oni se narodili pro dobu, kterou jim nebudou nijak záviděti žádné nové generace, které přijdou po nich. A vidím i rodiče těchto dětí a čtu z jejich tváří zklamání a bol. Nepochybně, že oni nejvíce trpí, neboť oni byli těmi prvními, kteří vštěpovali těmto svým dětem, aby byly hrdy na své češství. Dnes však začínají poznávat, jako by se ono češství začínalo nějak mstít i na této nevinné drobotině. Ale nelitují toho, v této otázce jsou zcela spokojeni, u vědomí, že jednali správně, že jednali podle přirozeného práva lidství, které zahrnuje renegáty, odrodilce a stává je do černého kruhu pouhých živočichů v lidské podobě. Nenařikají pak tito rodičové také proto, neboť si již až příliš zvykli na krivdy a zla, přenášená veškerým českým národem. Tot jako by sama sudíčka onomu národu vložila do vínku toto utrpení. Tak tomu bylo v dávné minulosti a tak tomu je i nyní. V přítomné době nám to dokumentuje zrazená, ukřivzená a oloupená naše stará vlast — Československá republika. A přesto všechno anebo právě proto, že se cítí postíženými, jsou tím více hrdí na svůj původ a na své jednání. — Konečně pak tu vidím kroužek naší moskovštině dorůstající mládeže. Tam nejlíp můžete z očí vyčísti, jak se jich doba nemilosrdně dotkla, tam uslyšíte hlas jejího nitra, volajícího po spravedlnosti. Tam nejlépe poznáte velikost bolu a žalu nad nenahraditelnou ztrátou. Tito mladí lidé se stali najednou jakýmsi druhem sirotků. Jsou nyní opuštěni. Ale nejen oni, nýbrž v mnohých věcech je opuštěnou, osiřelou celá Moskovština. Proč? — Odešel odtud dobrý učitel a dobrý Čech Rostislav Vlk, ten,

kteří zde za dobu svého sedmiletého učitelování učinil tolik práce, kolik jí vykonati může jen ten, kdo uvykl ve svém životě na sebezapření a kdo především spěje k dobru svého bližního a k dobru celku. Práce tohoto p. učitele bude po dlouhá léta svítit jako pomník kulturního rozpětí a jako doklad

Nicméně vtrívá se otázka, proč musil tento p. učitel opustit své místo. Byl špatným učitelem — vychovatelem ve škole? Nebo nebyl na svém místě mimo školu tak jak se na učitele sluší? Či nějaký jiný vroubek chová v sobě celá tato historie? — Kdo nám může tyto otázky nejlépe zodpovědět? Myslím, že

byli všichni rovni, protože jakékoliv nadřování bylo u p. učitele vyloučeno. — Občanům pak byl p. uč. Vlk dobrým rádcem, podporovatelem a zastánce veškerého spolkového a družstevního života. On tu stál v čele jako vzor lidské snášenlivosti a dobroty. — Jděte pak k dorostu a řeknou vám, že

Pěvecký sbor v Moskovštině; v druhé řadě uprostřed p. uč. R. Vlk.

obětavého úsilí povznéstí vísku na vysokou úroveň národního citění.

Ale tento p. učitel neodešel sám, nikoliv, on byl k svému odchodu donucen. Tak si to nepochybně přály vyšší školní úřady a jednoho dne byl vynesen nemilosrdný ortel — p. uč. R. Vlk byl navždy zbaven svého učitelského zaměstnání. Ze všeho co mu zůstalo, jsou žena a dva malí chlapečkové. Tito dva hoši, bohudík, si dosud neuvědomují postavení svého tatíčka, ale vy, krajané, kteří jste již měli co činit za dnešní doby se samostatným životem, vy odpovězte, zda možno lépe nakreslití obrázek životní tra-

to budou moci v první řadě učinit ti, kteří se s p. uč. R. Vlkem stýkali plných sedm let a kteří k němu po tu dobu posílali do školy své vlastní děti. Zeptejte se rodičů a odpovědi vám: Nepřáli bychom si, aby naše děti lépe ve škole prospívaly než za pana učitele Vlka. A žáci? Těch byste se jistě nemusel na nic tázati, kdybyste byl přítomen jejich loučení s p. učitelem. Získal si svou šlechtěnou povahou onu drobotinu tak, že se tu dalo mluvit o velké spofádané rodince. Zde ve škole se nikdy ani na okamžik neobjevilo nějaké kastovníctví, nikdy tu nebylo činěno nějakých výjimek nebo rozdílů mezi zámožností a chudobou — zde si

všechn volný mimoškolní čas onen p. učitel nezištně věnoval jim. Byly to večerní kursy, cvičení ve zpěvu, divadlo, čajové večírky, různé zábavy a slavnosti. A právě u tohoto dorostu se nejlépe osvědčila šlechtěná povaha p. učitele, neboť zde skutečně mnohdy bylo třeba nadlidského sebezapření, mělo-li vše dobře klapat. Byly tu mnohdy chvíle, že se nebylo třeba ozbrojit žádným zvláštním oštrovtípem, aby si člověk mohl na první pohled v duchu říci, že toto vše dovedou zvládnouti pouze nervy ocelové. Mimo všechno bylo pozorovat, s jakou nevšední ochotou se vždy obětoval této práci v dorostu. Tím

(Dokončení na str. 3.)

E. Nevečel:

Budme svorní.

Zmíním se mimochodem o jednom setkání. Nepatrný případ, s jakým možná nejedem se setkal v poslední době, ale stojí za uvážení. Stalo se to asi před měsícem. Byl jsem na blízkém poštovním úřadě. Ve chvíli když jsem byl zaměstnán vyřizováním své záležitosti, vešel do téže místnosti známý řídící učitel jisté 7-třídní státní školy. Obvykle při takovém setkání následovalo podání pravice a pronesení několika kamarádkých frází. Tentokrát však, ačkoli v úřadě bylo jen několik osob, řídící mne náhodou vůbec neuznal; s jinými se vital obraceje se zády ke mně a konečně zahleděl se do novin, které se mu první namanuly. Nemohl jsem zprvu pochopiti odkud vítr fouká. V ničem jsem mu přece nikdy neublížil. Po chvíli se mi však v hlavě vyjasnilo. To proto, že jsem Čech.

Slovanská krev je svárlivá. Tolik se lidé namluvili o slovanské vzájemnosti. A skutečnost? Dokazuje nám pravý opak. Často nesmírně srdce zabolí nad absurdním faktem, že člověk musí trpět za domněle hrůzy, kterých nikdy nespáchal.

Což my, Češi v Polsku? Jsme bohužel nekřesťanský svárliví mezi sebou. Všude mezi krajanů uslyšíte bědování nad osudem Československa, které se muselo uhnout před německou přesilou, i nad osudem Čechů

vůbec. Tam někdo se prý z toho až roznemohl, jinde zas někdo se podíval do kalíšku, aby zapil své hoře. Ale přes to staré vášně mezi krajanů nevyhynuly. Slyšíme je pořád jako za starých dobrých časů. Bojují dobří občané svého řemeslníka, živnostníka, obchodníka,

náležitě otrávil. Najdou v jeho jednání spoustu chyb a omylů (nezáleží na tom, zda skutečných neb domnělých), které neopomenou mu při každé příležitosti sdělit více neb méně nezdvořilým způsobem, přímo neb nepřímou. Protože je to „svůj“ člověk, nikdo se ho ne-

Dr. Karel Kramář. —

Dne 27. října t. r. putovaly zástupy lidí na Olšanský hřbitov v Praze ku hrobu dr. K. Kramáře, vzpomínajice zásluh a světlé památky velkého čs. státníka a politika. — V Kolíně byl pak v září t. r. dr. Kramářovi odhalen pomník.

neboť zdá se jim, že ti z nich se příliš nazývají a tyjí. V které české obci je učitel Čech, tam ve většině případů občané se již důkladně o to postarají (pravda, že jen někteří, ale i do očí mu však řeknou jen samých stačí), aby mu jeho život

musí bát. Ať tedy ví „kdo ho krmí“ atd. Když se však dostane do téže obce učitel jiné národnosti, už je to lepší. Trebas by i reptali potichu proti němu, do očí mu však řeknou jen samé sladkosti. Ale největší různ-

nice povstávají mezi krajanů z příčin náboženských. Kolik sil bylo zbytečně vypytáváno, kolik dobrých myšlenek zmařeno bezduchou, vzdorovitou otázkou, proč ten a ten působil nepatří právě k tomu, nýbrž k jinému vyznání? Proč se nemodlí tak a tak? Proč nemívá doma takové, ale jiná obrázky? Proč nesvátkuje právě ten svátek co tamti? — Rozvíjející se krajanů spolek mládeže, SČM. má mezi svými plno církevních nepřátel. Redaktoři „Krajanů Listů“ stále si hlavy lámou nad tím, jak by se zalíbili všem krajanům, ale nejsou s to najít tu pravou cestu k srdcům všech čtenářů hned z těchto důvodů, že někteří Češi si přejí, aby se dal „Kr. Listům jistý, vyhovující jejich rozmarům, církevní nátěr, jiní opět by mermomocí přisuzovali redaktořům církevní stranictví; zádné zapřísahání se nepomůže; zádnou mravně-národní povinnost ke své menšině tito pomlouvající necítí. Ba dokonce i Česká matice školská v Polsku nenašla doposud pochopení u některých krajanů takle z těchto náboženských ohledů.

Stále se dělíme na tři církevní tábory, v nichž je zastoupena česká menšina v Polsku: na tábor katolický, tábor pravoslavných a evangeliků. Nuže, shoď-

(Dokončení na str. 4.)

Ve volné chvíli

Ing. Alois Knotek:

Milujte!

(Skutečný obrázek.)

(Pokračování.)

— Tak? a co byste chtěl dělati? Mně už nikdo nepomůže, ani svěcená voda, ani všichni svatí. Budu mít dítě. Dobře ho cítím, tu pod srdcem. Věřila jsem, že bude svatba. Přísahal. Tak jsem ho milovala horoucně. Jak jsem mu řekla, že máme spolu dítě — už bylo po lásce i milování. Od té doby jsem ho neviděla — zmizel jako lotr, padouch, hanebník! Ach Bože! Všecko jsem napsala, aby táta, máma i všichni lidé věděli, že jsem jen k vůli němu odešla z tohoto světa. — Sáhla za nádra a podala mi dopis v bílé obálce.

— Prosim vás odevzdejte ho. Vy tomu budete nejlépe rozumět. Sama si nemohu poraditi. Ať všichni vědí, že jsem umřela s dítětem pro jeho nevěru. Ať o tom vědí jeho rodiče i moje a všichni příbuzní. A pohřeb ať mi vystrojíte jak se sluší

na otce dítěte. Rozumíte? — Zdá se mi, slečno, že už bych pomalu všecko věděl. Tak strašně to není, abyste se proto věšela nebo položila své tělo pod kola vlaku. —

— Co? Vy se ho chcete ještě zastávat? Klidte se mi s očí. To vás jistě poslal — a znovu se hoře rozplakala.

To znamená, že ženskému srdci nerozumím. Musel jsem čekat klidně až se sama trochu utiší. Seděl jsem těsně při ní. Vzal ji za ruku. Zvolna jí hladil a třel a čekal příhodnou chvíli, abych mohl v rozmluvě pokračovati.

— Slečno, slyšte mne! Jste mladá, jste hezká a budete mít dítě. Věřte mi upřímně, že každé narozené dítě — toť expanse živé síly naší menšiny na Volyni. Snad ten váš mileneček není opravdu tak zlý jak se

domníváte? A je o tom přesvědčený, že se cítíte matkou? — Už se jí jazyk zase rozvázal, když pronesla:

— Co si myslíte, že je hloupý, že o ničem neví, co se děje se mnou? Svatbu úmyslně oddaluje, má prý dost času a potom prý neví, jak bude, co zítřek přinese. Ničema! Sám mne k tomu žene, abych zavraždila sebe i jeho dítě. —

Za chvíli jsem pokračoval, abych její zlost zbytečně nezvyšoval:

— Slečno, mluvmě spolu docela upřímně. Vidíte, že už mladý nejsem a řeknu vám, že jako žurnalista jsem mnoho viděl a mnoho zkušeností nabyl. —

— Nebuďte k sobě ani k dítěti ukrutnou. Nechte žiti toho malého tvora. Snad to bude chlapeček, co myslíte? Nemáte přece k tomu práva, abyste ja-

ko vlastní matka vraždila dítě v luně svém. Co by tomu řekly naše dámy, které studovaly v „Göttingenu“? Jsou učené a všechno vědí, co je k životu matky nepotřebné. Ošetřují staré olezlé psy, natírají sirkovou masť prašivé kočky a krmí slepou hrdličku. Takové dámy mají srdce v těle a cit pro „zvířata“, ale naše ženy, které těžce pracují a jsou zapřaženy jako koně od rána do večera, milují děti pravou láskou mateřskou. Čím více děti mají, tím jsou spokojenější. Děti jsou radosti našich žen a matek.

Zdvihla skloněnou hlavu, utřela oči a čelo. Podívala se mi ostře do očí a řekla hlasem důvěřivým:

— Tak, vy myslíte, že bude všecko dobře? —

— Jak by nebylo, — odpovídám, — sám vám ve všem pomohu, všude půjdu, vše uronám, s ním promluví, všecko mu vysvětlím, co třeba zařídím, až přijde čas za kmotra dítěti půjdu. Vše, všecko vám dám, co třeba právě nyní nemám, ale prosím vás buďte silnou, nemuňte sebe a své dítě, buďte šťastnou, že se stanete matkou českého dítěte. Bůh vám za to požehná, uvidíte! —

(Dokončení přístě.)

Co nového ve světě.

Definitivní hranice mezi Polskem a ČSR.

Minulý týden byla provedena výměna not mezi vládou republiky Polské a vládou republiky Československé, a tím bylo zakončeno jednoměsíční období nepřetržitých jednání o územních nárocích, které vznesla vláda republiky Polské na Československo.

Polské územní nároky se v první řadě vztahovaly na oblast československého Těšínského Slezska. Zde byly také již v podstatě uspokojeny okupační odstoupených území vojenskými silami a úřady polskými. Notami, v úterý vyměněnými, uskutečňuje se konečná úprava hraniční čáry v této oblasti; polské územní nároky jsou definitivně vyřízeny. Příští hraniční čára, jejíž podrobné určení provede smíšená delimitační komise československo-polská do čtrnácti dnů, byla účelně vyrovnána vzájemnou výměnou některých úseků.

Současně na Slovensku, vedle nepatrných hraničních korektur, postupují se republiky Polské dvě pohraniční oblasti. Prvou tvoří území severně Čadce, druhou západní část Javoriny. Hraniční čára v těchto slovenských úsecích bude podrobně stanovena smíšenou československo-polskou delimitační komisí do konce měsíce listopadu.

Ing. Alois Knotek.

„Dokonáno.“

(Vzpomínka v den dušičkový na hřbitově hubinském.)

Při hrobě jejím stál jsem v zadumání...
Několik slov je zlatem na kříž psáno,
nad Kristem lípa smutně hlavu sklání,
a dole kdosi připsal: „Dokonáno!“

Keť chrysaném se v bílém hávu sklve
a lípa sklání zadumanou hlavu —
a v jejích větvích chladný vítr veje
a porozvívá svaďlou, suchou trávu.

Sem složili ji, dítě zlatovlasé
a libezné jak smavé jitro v máji.
Vzpomínka práva svého domáhá se
a zašlé chvíle myslí přelétají...

I já ji znal. S ní setkal jsem se časem
na procházkách po lese šumném, chlad-
ném.

Zpívala písně české milým hlasem
a stálý úsměv děl na retu vlnadném.

Jak lilie tak štíhlá, krásná byla —
a oči plné nadpozemských bájí, —
jediným pohledem tě okouzli,
že vzdychal jsi a toužil po ní v taji...

Snad je tak líp, že svaďla v žití máji,
že nepoznala, jak jsou klamní lidé,
že ve záhonu květin zmijí se taji
a z mládí bolná vzpomínka jen zbydel

Že vše jest jiné než se domnívala, —
že odešla za svými ilusemi. —
Snad je tak líp, že smrt jí náhle sklála,
teď sladkou bájí sní dál v chladné zemi.

Na jejím hrobě smutně ptáček pje. —
Několik slov je na kříž zlatem psáno
a pod ně kdosi rukou, jež se chvěje,
připsal jen smutný výraz: „Dokonáno!“

Rozpočet Polska na rok 1939/40 počítá s výdají v částce 2523 mil. zlotých. Preliminované příjmy vykazují proti výdajům malý přebytek.

Německo-polské vyjednávání o otázce polských státních příslušníků, žijících v Německu koná se v Berlíně.

Pro přiznání kolonií Polsku píše „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ a sděluje, že v této věci byly zahájeny již v Římě porady mezi Polskem a Itálií a že podpora italské vlády jest prý již zajištěna

Z Polska bylo vypovězeno 1.200 českých horníků.

Místní pomocný výbor v Mor. Ostravě stravuje nyní asi 800 uprchlíků. Za nedělního odpoledne bylo na hlavním nádraží v Mor. Ostravě odbaveno 35 vagonů s uprchlíky. Evakuační komise generála Brauna má v záznamu ještě 700 rodin uprchlíků z Těšínska. V revírní radě hornické v Moravské Ostravě přihlásilo se dalších 118 českých horníků, propuštěných z práce v polském záboru, čímž počet vypověděných českých horníků dosáhl číselky 1207.

Kdo bude prezidentem ČSR.

Již v nejbližší době se budou v Československu konat volby presidenta. Jako kandidáty na budoucího presidenta jsou uváděny pouze dvě osoby: továrník Jan Bafa a předseda agrární strany poslanec Rudolf Beran.

Výsledek arbitrážního jednání ve Vídni.

Při řešení otázky slovenských a podkarpatoruských hranic došlo k arbitrážnímu řízení, které se odbyvalo dne 2. listopadu ve Vídni. Na žádost Československa a Maďarska přijaly Německo s Itálií úlohu arbitřů. Za Československo se zúčastnili těchto porad: min. zahr. dr. F. Chvalkovský, dr. Tiso, Msgr. Vojošin, dr. Krno a divišní gen. Viest. — Výsledkem tohoto arbitrážního řízení je připojení k Maďarsku území s těmito městy: Komárno, Nové Zámky, Levice, Lučenec, Rimanovská Sobota, Rožňava, Košice, Užhorod, Mukačevo a Berehovo.

Poslanec Bródy zatčen.

Stálý výbor čs. Národního shromáždění dal souhlas k trestnímu stíhání poslance Andreje Bródyho pro těžké delikty proti bezpečnosti státu. V důsledku toho byl poslanec Bródy zatčen a dodán do vazby krajského trestního soudu v Praze.

Obecní volby v Anglii.

Ve 389 městech v Anglii a Wallesu se konaly dne 1. t. m. obecní volby. Voličů bylo 11 milionů, kandidátů 4.250. Dne 2. t. m. byly oznámeny definitivní číselce zisků a ztrát jednotlivých stran a skupin: Konservativci získávají 57 mandátů a ztrácejí 37, liberálové získávají 14 a ztrácejí 16 mandátů. Labouristi získávají 62 a ztrácejí 79. Nezávislí získávají 40 a ztrácejí 41. Zahnuje v to i výsledky bez protikandidátů, jest definitivní stav stran: Konservativci 406, liberálové 85, labouristé 407, nezávislí 203, a různé strany 84.

Atentát na tajemníka německého vyslanectví v Paříži.

Podle posled. zpráv byl spáchán atentát na tajem. německého vyslanectví v Paříži. Pachatel atentátu byl dopaden a je jim asi 17-ti letý žid. Tajemník se musel podrobit operaci; k tomu lékaři prohlašují, že zdravotní stav raněného je velmi ohrožen.

Neberte nám naše české učitele.

(Dokončení ze str. 1.)

také v krátké době si upravil cestičku k srdci dorostu. Není tudíž divu, že dnes dorost jeho odchodem ztrácí netoliko svého vychovatele a rádce, nýbrž, a to především dobrého člověka, kterého může nejpřílehavěji nazvat otcem — přítelem.

Nechť zde uváděti všechny podrobnosti této záslužné sedmileté práce p. uč. Vlka, ale namířím se osvětliti otázku, jakých důvodů mohlo být použito k tomu, aby mohl být tento šlechtný člověk navždy zbaven svého učitelského zaměstnání. — Z čeho tedy mohlo pocházet nějaké nářknutí? — Ze všeho toho co je zde uvedeno a o čem by se každý ještě přesvědčil, kdyby mohl blíže poznati p. uč.

Bitva na řece Ebro.

V posledních rozhlasových zprávách generálního štábu národní armády španělské se oznamuje, že vojsko generála la Franca obsadilo několik dalších posic v úseku u řeky Ebro.

Vlka, vysvítá, že tento osudný ortel byl vnesen pouze z toho důvodu, ježto postižený byl vždy dobrým Čechem, (ačkoliv jinak byl loyálním občanem polského státu). Jestli tomu bylo skutečně tak, pak ale kde by byla spravedlnost? V tom případě pak bychom se také museli tázat: Kam byl zašantročen při tomto jednání 7. paragraf polské státní ústavy, kde se v 2. odstavci doslovně praví: Ani původ, ani vyznání, ani plet, ani národnost nemohou býti původem ohraničení práv občana? — Zdaž jsou tedy přípustny nějaké výjimky nebo překrucování těchto konstitučních paragrafů? Nebo ti, kteří dali polskému státu tuto ústavu, stvořili ji proto, aby s ní bylo dle libosti kramářino? — O tom bychom skutečně velmi pochybovali.

Voláme proto: Neberte nám naše české učitele! Neberte nám pak zvláště ty, které máme na soukromých matičních školách, jsouť to lidé, které vydržuje sama matice, event. které si vydržujeme sami ze svých vlastních prostředků, aniž bychom se ucházeli u státu o jakoukoliv podporu. — Jsme loyálními občany polského státu, nechceme se však nikterak propůjčiti k nečestné úloze renegátských zvrhlíků. A proto — máme-li své povinnosti vůči státu, pak ale také musíme míti právo dožadovati se u tohotéž státu takových životních podmínek, jaké nám podle státní ústavy přísluší.

Dne 29. října t. r. zemřela po dlouhé a těžké nemoci ve věku 18 let naše drahá

dceruška **Helénka.**

Všem, kdož ji doprovodili na její poslední pouti, jakož i dárčům krásných věnců co nejsrdečněji děkuje truchlící

RODINA ŘEZÁČOVA

Novostavce, dne 29. října 1938 r.

ZDRAVOTNICTVÍ

Dr. Vratislav Kučera:

O zdravém a chorobném spánku.

Životními pochody všech takových poměrů nedostatečného spánku lidé se stávají a jsou nervosními. Spánek má každodenně vraceti veškeré ústrojí v jejich prvotní svěží stav. Děti spí mnoho, aby se mohly dobře vyvíjetí, dospělý člověk potřebuje 6—8 hodin spánku, což závisí arci na životních poměrech, ale také na letoře. Staří lidé, kterým schopnost dlouhého klidného spánku zůstala zachována, do vysokého věku zůstávají tělesně i duševně čili.

Mazání proti revmatismu.
Domácí mazání proti revmatismu lze si připravit takto: Do vyčištěné láhve z čistého, jasného skla naskape se medu a láhev se až po otvor zahra-be do lesního mraveniště. Zakrátko se láhev naplní mravenicí; na to se z mraveniště vyjme a naplní až po hrdlo vinným lihmem. Pak se dobře uce zátka a postaví na výsluní. Za několik týdnů se obsah procedí a v zázátkověné láhvi se k dalšímu upotřebení jako mazání uschová.

Nemoc miluje nečistotu těla, šatů, bytu, slabost tělesnou i duševní, nadbytek námahy i klidu, choulativosť a hazardování, mnoho jídla a pití, nepravdivý, nepořádný život, pohavní nezřízenost a lenost.

Co poškozujie srdce?
Londýnský lékař dr. Strickland Goodal praví, že dnes i zcela mládí lidé umírají na choroby srdce, ježto jejich oslabená srdce nestačí odolatvi rozšířenému dnešnímu životu a jeho horšičnému tempu. Srdce tudíž poškozujie a podle dra Goodala nejvíce mu škodí vzrušující práce, filmy, alkohol a nikotin. Na doklad svých tvrzení udává dr. Goodal, že na příklad při radiovém vysílání o průběhu zápasu Tuneje s Dempseyem zemřelo 12 osob, kterýchžto případů bylo by lze uvéstí velkou řadu

Vyšetřování rozhlasové paniky v USA.
Americké spolkové úřady, pověřené dozorem nad americkým rozhlasem, nřídily ústřední vyšetřování, souvisící s nedělním vysíláním novely H. G. Wellse „Válka světů“, které vyvolalo paniku u nesčetných posluchačů po celých Spojených státech. Ceťe poudělní docházely ze všech částí země zprávy o ničivých následcích takrealisticky vylišené

Budme svorní.

(Dokončení ze str. 2.)

me již ze sebe ve společném jednání ono jho církevních a společenských předsudků a staňme se Čechy, kteří by se měli vespolek rádi!

Druhé velké zlo, které otravuje mysl poctivě smýšlejících našinců je bezmez-ná netečnost většiny krajanů k národním hodnotám, nezajem pro kulturní povznese ní naší menšiny, zejména když to vyžaduje hmotných obětí. Typickým příkladem vlažnosti většiny krajanů bývaly vzděky sbírky v „Týdnech Matice.“ Slovo „žebrání“ při takových sbírkách se stalo již příslovecné. A přece hrdoť by neměla nikomu dovolit vysloviti takovou urážku proti samému sobě. Kdyby si každý plně uvědomil, že Čech musí ukázat jiným ne nedostatek duševní kultury, nýbrž naopak jistou lidskou a národní hodnotu, zajisté by nedovolil vydávat takto své české jméno na posměch lidem jiné národnosti.

Letošní „Den Matice“, byl bohudíky, lépe chápan mnohými krajaný, ale — opět bohužel — daleko se odklonil ještě od té míry, jakou vyžaduje dnešní hrozivá situace. Co zvláště je nápadné při takových sbírkách: nespravedlivá neúměrnost obětí v přirovnání k příjmům veškerých jednotlivců. Vezměme za příklad dary, jaké se vyskytly od zemědělců. Když hospodář na dvouhektarovém poličku daroval při sbírce na Matici 5 zl., pak jini hospodáři na 20-ti neb 30-ti ha darovali také po 5 zlotých. Je to nedemokratické smýšlení jednotlivců, kteří při odvádění darů na cizí účely neb při placení povinných daní dobře vědí, kolik se patří, neboť jsou k tomu rozumu donuceni, ale ve prospěch svého jediného spolku. Čili ve prospěch úspěšného vyřešení otázky svého národního bytí, o němž všichni přece stále myslí a mluví, zdá se těmto štedrým dárcům jediný za celý rok dar 5 zl. nekřesťanský veliký.

Ta neobětavost veliké části krajanů by jistě pomínila, kdyby si všichni před sbírkou uvědomili, že právě letošní rok po známých událostech v Československu je pro Matici nejkritičtější, že proto právě letos musíme napnout všechny síly, abychom udrželi své posice. Krajané v Československu uměli ocenit náležitě hrozbu situace, když dávali dary na obranu svého státu. Tam v rozhodné době během několika týdnů 10 milionový národ československý sebral podle naší měny okolo 80 milionů zl. Kdybychom my za jejich příkladem chtěli ukázat svoji obětavost „pro obranu“ Matice, museli bychom jen v samé Volyni mezi sebou sebrat na ten účel přes 300 tisíc zl. To vypadá jako přízrak. Ale pětina toho obnosu snad by mohla padnout do pokladny ČMS! A zmizel by strach před katastrofou! Avšak to znamená sebrat od našinců asi šestkrát tolik toho, co se doposud ročně sbíralo. A proto skončeme již s těmi dary z milosti, s tou almužnou, s těmi drobty, co spadly se stolu a vykonáme každý obět, neboť je to pro nás!

Je po dnu určené sbírky. Každý má nyní nejlepší příležitost napravit svou

novely. Pověsti o přepadení země obyvateli Marsu se rozšířili během nedělního večera takovou měrou, že na příklad tisíce automobilistů se připravilo k odjezdu, aby uprchlo co nejdále ze zkažených míst státu New Jersey, které se měla státi cílem útoku Martanů. Dokonce universita v Princetownu, ve státě New Jersey, jskmile se jí zpráva o útuku nbešťanů donesla, připravila okamžitě vědeckou expedici, která se již chystala odjeti co nejbliže k místům, kam měl dopadnouti onen s Marsu svržený chromný meteor.

chybu a slušný obnos zaslat přímo do Matice na řečený již sekový účet (konto czechové) P.K.O. čís. 80.890 neb poštovní složenkou na adresu: Czeka Macierz Szkolna, Luck, szrak, poczt. 15.

V obcích, kde jsou odbory ČMS, bylo by záhodno, aby správa každého odboru nabádala krajaný k takovému přímému daru. Jinde úlohu takových zastánců ČMS, by převzali na sebe čtenáři „K. L.“, jakožto uvědomělejší Češi. Doufejme, že na stránkách „K. L.“ budou se nyní v každém čísle objevovat husté seznamy krajanů, kteří věnovali na oltář Matice po desítkách a stech zlotých.

Nastal nyní okamžik, který rozhodne o našem bytí neb nebytí. Bude to záležet především od nás. Proto: Nebudme již malichernými! Přestaňme sužovat svůj svého ve věcech, které smají pro celek žádnou cenu. Budme ochotní pro to, co je naše. Spějme ochotně a s vírou k společnému cíli! Vice krajan-ské účasti a lásky k bližnému a nejedno příkoří, prožívaně námi, bude se zdát méně bolestné.

Rumunsko-Československá hranice s hospodářského hlediska.

Deník „Romania“, který obyčejně tlumočí názor rumunských oficiálních kruhů, zabývá se argumenty, uváděnými v Bukurešti proti vytvoření společné polsko-maďarské hranice. V takovém činu spatruje se snaha Maďarska odříznouti Rumunsko od západu. Avšak jsou velmi silné důvody proti tomu, aby Rumunsko územně bylo odděleno od Československa. Pro Rumunsko naprosto není lhostejno, má-li společnou hranici s Československem či nemá-li ji. V nynějším svém rozsahu Československo nepřestává býti důležitým trhem pro Rumunsko. Při společné hranici Rumunsko může vždy kontrolovati svoji výměnu, není nuceno platit transitní poplatky a nebude vystaveno nebezpečí, že v kterýkoliv okamžik mohou býti činy překážky takovému transitu. Rumunský list připomíná, že po několika let Jugoslavie omezovala takovým způsobem vývoz rumunského dobytka do Itálie, takže tento vývoz se zmenšil na minimum. Téměř každé dva měsíce a zejména v době nejvíšního vývozu byly zde činy překážky zaváděním veterinárních opatření. Není snadno představit si, jaké potíže pro rumunský transit mohlo by činiti Maďarsko, země, která doposud ničím nedokázala dobře vále spolupracovati s Rumunskem hospodářsky.

Společná hranice s Československem je pro Rumunsko důležitá i proto, že přes ni může býti udržován jeden z podstatných spojů Rumunska se západem. Pro Rumunsko vede Československem cesta do srdce Německa s takovými hospodářskými středisky, jako jsou Dražďany a Lipsko. Rumunsko má absolutní zájem na tom, aby zůstala nedotčena tato cesta, ale má zájem i na tom, aby tato cesta nešla přes Maďarsko. Na druhé straně Německu záleží na tom, aby tato hospodářská cesta do Rumunska byla zachována.

„Romania“ píše: „Mluví se o historické právu Maďarska na společnou hranici s Polskem. Ale dějiny neposkytují jen materiál pro útechu starých děv, sničích o vskříšených husarech a rytčích ve středověkých pláštích... Ve svém postupu nová civilizace odstranila mnoho překážek, vytvořila nové a svobodné cesty. Rumuni stěží v ústí Dunaje majetek, který patří všemu lidstvu a který není nusejí býti otevřený všechny cestý. Společná polsko-maďarská hranice znamenala by anachronickou a nevíťvotnou bránu na těchto cestách, a Rumunsko nebude samo, které se postaví proti vytvoření takové překážky.“

Láska a lež.

D. Gerard.

Román z doby války v šestašedesátém.

(Pokračování 14.)

„Časem i to přejde“ — konejšila jej. „Bolest pociťuji zvláště při změně počasí... Ve vlaku mně bylo dobře; toliko vstupování do vozu a vystupování nešlo tak rychle jako jindy.“

„Nu, jen když jsi zase zde!“ zvolala srdečně.

„Vždyť nemohl jsem již déle odolat — příliš mocně vábilo mne to ke krásným hnědým očím! Ach, jsou ještě desetkrát vábnější než viděl jsem je ve vzdomáknách!“

Když první vzrušení dominulo vzpomněl si na kněze — jejího otce.

„Ubožák nemůže udělati ani krčku“ — odpověděla Daria k jeho otázce — „a také jeho duch zatemňuje se stále víc. Nevím, jestli tě ještě pozná. Paměti pozbyl již skoro docela — jen chvílemi vrátí se mu na okamžik a hned zase zmizí jako paprsek, jenž marně snaží se proniknouti hustý závoj mlhy. V těchto okamžicích nabývá i jeho tvář bývalého vzezření, ale i to přejde právě tak rychle, jak se vyskytlo.“

„Ale jest snad naděje na uzdravení?“

Daria smutně zavrtěla hlavou.

„Naděje?... Pčaždě!... Konec patrně už jest nedaleký — proto také biskup jej ponechal v jeho úřadě, na papíře. O svátcích přijde kněz ze sousední vesnice, aby jej zastal. Vědí patrně že bráti bude svůj plat již jen několik měsíců, i přívrou jedno ckc...“

„A co bude potom?“

„Budu úplně sama!“

„Sama ne, Dario! Nikdy nebuděš sama, pokud já budu živ. I kdybych nemohl být stále u tebe, budu se o tebe starati — i z doly.“

„Ach, nemluv nyní o dále!“ pravila tulin se k němu, jakoby se něčeho strachovala.

Po chvíli zadívala se naň a starostlivě zkoumala jeho obličej.

„Jsi tolik bledý, Bohdane. Nemáš hlad? Samou radostí zapomněla jsem zeptati se tě, jestli jsi večeřel?“

„Což bych mohl dříve jísti než bych tě spatřil?“

Znovu podívala se naň skoro ustrašena a pak se vzhopila.

„Mám zabeđenou hlavu! Nevzpomenou si, že tu sedíš snad o hladu!“

Odhrnula vlasy s čela a přes odpor jeho chopila se svazků klíčů.

Pouhá představa, že nechává o hladu hostě — a tak drahého hostě! — pobídla ji k spěchu.

Ale ve spíži byla tma — bylo třeba rozsvítiti svíčku — a kdo jiný měl ji podržeti nežli hladový host?

A tak octl se Bohdan neočekávaně zase mezi známými zásvukami a lahve-mi i nakupenými hlavicemi kukuřicovými na prkénku — jako onoho památ-ného večera zářivého... asi před dva-ceti měsíci...

Není divu, že za těchto okolností vyžadovalo přinesení potravin peněkud delší doby nežli bylo potřebí — a že úprava stolu podobala se spíše vezele

hře dětské nežli střízlivé práci.

Dlouhý a šťastný večer, jenž po večeři následoval, stal se oběma zlatým bodem vzpomínek. —

Již druhého dne zapomněl Lepinski úplně, že návštěva jeho měla býti toliko krátká, mimochodem — a že v pruské zemi jest mladá žena, kteráž považuje se za jeho choť a úzkostlivě počítá hodiny jeho nepřítomnosti.

Obřad, vykonaný u domněléhoúmrt-ního lože ukládal mu velikou zodpovědnost.

Pomalou, ale jistě překonával silný organismus Agatin následky otravy.

Ze svého štěstí, jež včas ještě polapila, čerpa-la netušené síly. Minula však zima, než i zdraví je i bezpečně se upevnilo — okolnost to, jež byla Lepinskému úplně vhod, poněvadž ve vzdálenost, jež rozprostírala se mezi Agatou a Darií, kládl veškerou svoji naději

Říka, že již nyní vydati se do Haliče bylo by lehkýmýslr — a v miněni svém docházel Agatinu podpory.

Agatě vůbec Halič se nezamlouvala — vědělať se jest tam „ta druhá“, na niž nemohla si vzpomenuti aby nepocítila osten žárlivosti. Zůstalť přece jen s'ut čnosti, že Bohdan jí jednou milova.

Agata tudíž obávala se, že dříve či později setká se s ženou tou, jejíž jméno tvrdošijně zpěchoval se prozraditi.

Neb. lo za těch okolností nic přirozenějšího než že mladí manželé usídili se na druhém statku Kannburgu, jemuž právě bylo potřebí dozoru.

Lepinski v noval se horlivě svému novému úko'u. Zdářli se mu, aby se stal neostradatelným svému tchánovi, nebud' ani po řebí pomýšleti na Halič.

V květnu — po osmi měsících od sňatku — chtěl starý Kajetán Lepinski viděti svého syna.

Bohdan přijel sám, poněvadž stav Agatin zabraňoval jí vydati se na cestu.

„Moh's také počkati, až narodí se naše děťátko“ — domlouvala mu Agata, nerada pouštěje jej do oné podezřelé země.

„Ale, drahá Agato, to bude až za šest měsíců — a můj otec již čeká dlouho! Nežůstnu tam déle dvou neděl — slibuji ti to!“

Díky nalahavému dopisu svého otce, jenž se rozstonał, dosáhl Bohdan svého účelu.

Upřímně již toužil po tom, aby starého otce objal — ale dětská láska nebyla kouzlem, jež vábilo jej s pruské půdy.

Agata neuspokojovala jej úplně.

Pokud žila v něm soustrast, šlo vše dobře, ale jakmile s vracejícím se zdravím počaly se objevovati její přemrštěné citové výlevy, zvláště známky žárlivosti, přešla jej brzy trnůlivost.

Zvolna a stále urpěji zjevovał se mu jiný obrz, vymalovaný barvami mnohem jemnějšími — z hloubi jeho duše. Rysy jeho družky zdály se mu

všední, skoro hrubé, a přehnaný způsob jejich řeči sprostým.

Myšlenka viděti Darii, třeba jen jedinký den nebo jen hodinu, zaujímala zvolna veškery jeho myšlenky.

Cítil, že nesnesl by dlouho, kdyby nemohl se ještě jednou podívati do její krásných hnědých očí, kteréž mu tolik prozradily, co její rty zamlčely... Život stal by se mu nesnesitelným!

Nyní bude konečně jeho přání splněno, neboť na haličské půdě bude pánem svého jednání.

Po desetidenním pobytu v Uzelnici spěchal Lepinski do karpatského kutku, jenž byl cílem veškerých jeho tužeb.

Otec svého ubezpečil, že jede přímo do Pruska — a otec tomu věřil.

Přijede-li tam snad později, objasní to snadno nějakou nehodu.

Měl v úmyslu pouhou návštěvu na několik chvil — nanejvýš čtyřadvacet hodin prodlíti v její rozmlité společnosti — ale hned při prvním spatření podlehł kouzlu její jemné krásy.

Hnědé oči byly mnohem hnědší než jevily se mu ve vzpomínkách a její zádu-mčivost byla tisíckrát výmluvnější, poněvadž místo světobolu prožila opravdové utrpení.

Po dráždivých poznámkách Agatiných byla mu něžná zamlklost Dariina nekonale milá, příjemná.

Návštěvě své určil den — pak druhý, třetí...

Denně trnul více v radostech a rozkoších dovolené lásky — den co den kochala jej více divoce romantická krása.

Jak nutné byly přímé čáry pruské krajiny!

Stav kněžův nebyl na překážku jeho přáním.

Kdyby byl Modest Kostyn zdrav duševně i tělesně, byl by jistě na stráži.

Prost jakýchkoli výtek a puzen znovu procitnuvší vášni, neupíral si Lepinski ničeho; v lesnickové domku bydlil a veřejně z něho vycházel i do něho se vracel za dne i za noci.

Bohdan a Daria prožívali v těchto krásných dnech májových své libánky.

Každou volnou chvíli, kdyby nebylo třeba nemocného ošetřověti, ztrávili spolu na procházce v lese — ruku v ruce — aneb sedávali na malých lukách podobajících se zeleným aksamitovým skvrnám tmavých lesů.

Oživena opět nenadále nalezeným štěstím, proměnila se malá dcerka knězova v novou Darii, jež vedle půvabu dřívější Darii honosila se i veselostí, jakéž se Lepinski nikdy nenadál.

Mnohdy ověnila se barvinkem, jež Bohdan strhl s kmenů, po nichž se pnul jako po slupoví — a někdy vracela se domů s věnečkem z hlohových květů ve vlasech, nic nedávaje zvědavých pohledů venkovánů na cestě.

Bohdanova bezstarostnost jakoby jí byla nakazila.

A tato bezstarostnost rostla denně u obou.

Svět, prostřájecí se kolem tohoto začarovaného údoi, přestal prozatím Lepinského zaujmati, jak by jej vůbec nebylo.

(Pokračování přístě)

Volynský ZEMĚDĚLEC

O černé plísni ovoce.

Tato choroba vyskytuje se na všech ovocných stromech, hlavně ve vlčích létech. Objevují se na plodech plísnovitě šedé skvrny a choroba tato svými výtrusy zachvátí ovoce sousední, zdravé. Nejvíce jest choroba tato patrná na slivách a švestkách, kde plody, touto plísní zachvácené, visí v chomáčích k sobě přilepené pevně na stromě. Také na jabloních a hrušních vyskytuje se tato plíseň v hojně míře. Plody napadené zčernají a hníjí, ale drží pevně na stromě, často až do příštího jara, mnohdy ani pořádný vítr tyto neshodí.

Plíseň tato napadá nejen plody, ale i větve, ba i květ a listy. Proto, chceme-li předejiti šíření této choroby, napadené větvičky i plody pečlivě sbírejme a palme, tím houbu tuto nejjistěji zničíme, potom pilným, včas prováděným postřikováním stromů ochrannými roztoky, jak to činí v jiných ovocnářských státech.

Stromy, touto chorobou napadené, jsou dokladem špatné péče hospodářovy. Kde v ovocném sadě rozšíří se ve větším měřítku, jest boj proti ní s obtížemi spojen a nutno zakročiti rázně.

Častým pilným, řádně prováděným postřikováním stromu stromovým karbolíneem zničí se tento příživník, i když ne-

smíme však propásti vhodný čas k této práci. Dobrá zahrádní stříkačka má býti v každé ovocné zahradě po ruce. V zahrádce zákrskové stačí úplně stříkačka ruční, ve větším sadě koná výborné služby stříkačka k nošení na zádech. Stříkačkou takovou lze stříkat do výše 10 až 12 m. Majitelé velkých ovocných zahrad měli by si poříditi společnou stříkačku pojízdnou.

Výsadba zahrady

má se dít se zřetelem na vzájemné schopno ti opylovači jednotlivých odrůd. Toto opylení u meruněk a broskví a převážně i u švestek, sliv, renklod a mirabelek může nastati pylem vlastním z květu téhož stromu, nebo i z jiného stromu téže odrůdy, kdežto hrušky, jablka a třešně — až na nepatrné výjimky — vyžadují k svému oplození pylů cizích odrůd. —

Mnoho-li hmyzu zničí ptactvo.

Elektrickým zapojením se zjistilo, že každý pták v čase od 3. hodiny ranní až do 6. hodiny večerní navštěvuje svoje hnízdo s mláděťmi nejméně pětsetkrát, tedy sameček a samička dohromady tisíckrát. Dvojice ptáků donáší svým mláďatům alespoň tisíc kusů hmyzu. K vlastnímu krmení potřebuje pták více hmyzu, než

co činí jeho tělesná váha, někdy i dvojnásobná. Z toho lze poznati, jaké množství škodlivého hmyzu ničí do oka ptáci a jak je důležité starat se o naše ptactvo, nechceme-li, aby se rozmnožil hmyz, který nás připraví o miliony kilogramů mouky, bramborů, zeleniny, ovoce atd.

Nemoci jater u drůbeže.

Zánět jater.

Dostavuje se při různých poruchách zaživacích, ztučněných, nebo jako následek nemoci plicní, pak při vadách srdečních. Tato choroba podléhá nejvíce těžší plemena. Jako onemocnění druhořadé vyskytuje se choroba tato v průběhu mnohých nemocí nakažlivých, jako při sněti slezině, difterii, tuberkolose a j.

Příznaky: Jsou velmi podobné oněm při nemocích střevních nebo žlučových. Dostavuje se velice nepatrná a silná žloutenka.

Léčení: Zleží hlavně na dietě a řádné rozumné životosprávě. Vyloučíme energicky veškeré živiny s převahou u soli kyselotvorných a jako počin zavedeme pastvu na bujně zdravé trávě, která jde takto nemocné drůbeži velice k duhu. Do pitné vody přidáme několik kapek kyseliny solné. Blahodárně působí odvar hořce, máty peprné anebo puškvorce. Odvary tyto podávají se drůbeži po lžičkách vícekrát denně, vedle mírných pročišťujících prostředků, jako karlovarské soli.

Při postřikování ovocných stromů vodou,

jež se děje za účelem oživení listů, vynechajme všech stromy jež jsou napadeny nějakou houbou. Vodními sprchami se choroba stromů ještě podporuje, zejména jsou-li hustě sázeny — výtrusy houby se udržují při životě vlhkem a šří chorobu stromů úžasně rychle. Buďte opatrní!

Co píše polský list o spekulacích na zabraném území.

Již v prvních dnech po obsazení Slezska za Olzou polskými vojsky část polského tisku napsala, že v Těšíně se soustředila velká armáda různých spekulantů z celého Polska.

Zajímavé úvahy o této věci přinesl týdeník „Zespol“, redigovaný a vydávaný nejbližším okolím ministra zemědělství Poniatowského; v úvodu článku se poznamenává, že slezské obyvatelstvo bude nuceno snížit svou doposud vysokou životní úroveň, a píše se dále m. j.: „Ve Slezsku soustřeďuje se nyní všechen kal z celého Polska, dějí se tam jakési manévry kombinátorů, slet „nebeských ptáků“. Přišli tam i dobrodruzi, kteří počítali s valečnou kořistí. Ti odejdou stejně lehce, jako přišli. Horší jsou kombinátoři. Lidský hmyz. Všude to lezlo, pronikalo skulinami, rabovalo zboží v obchodech. Rabovalo — jinak to nazvávat není možno. Když česká koruna klesla v běhu na čtyři a půl groše, skupovali celé sklady zboží od rodáků, o mámených získanou volnosti. To byla obyčejná loupež. Vněkolika dnech obchody na druhé straně Olz byly prázdné. V několika dnech byl sněden jejich kapitál. Hordy paníček a zlaté mládeže vracely se triumfálně, odnášejíce náručí punčoch, hedvábí, obuvi, šátek a pod. V několika dnech skvěle spravovaná polská družstva v Zaolží zbravila se zboží. Ale jsou ještě jiní kombinátoři. Takoví, kteří zde hledají „mista“, neboť odevšad je vyhlídli, a takoví, co přišli hledat jinou „příležitost“.

Projev presidenta Roosevelta.

V poslední době učinil prezident Roosevelt projev, v němž nabádal všechny státy pro mír a omezení zbrojení. Mimo jiné prohlásil, že nemůže býti míru, dokud se hrozí válkou.

Vladimír SVÁROVSKÝ a Spol.

Továrna hospodářských strojů a slevárna v Kvasilově, poš. KWASILÓW-CZESKI, tel. Zdobunów 6. založená 1884.

VÝROBA: Brousíci stroje na pily, cirkulární pily, chladiče pro pívovary, kotlářské práce, lisý cihlářské, chmelové lehké a balothové syst. Svárovský a lisý pro olejárny. Mlátičky trýbové, pasové a s výtřasadly. Mlýny kolové, na sucháry, na mletí krve, napáječky kotlové syst. Svárovský-Smolík, operační stoly pro veterináře syst. Svárovský, ozubená kola frézovaná, pastorky otáčecí. Pumpy artézské syst. Svárovský, kulisové a rotační. Rezačky bubnové, rýhovací stroje na válce mlýnské. Složení mlýnských kamenů, soustruha na dřevo a na kovy do 4 m délky, sušárny chmelové, na ovoce a zeleninu. Transmisie. Turbiny vodní. Válce pro olejárny.

Elektrické a benzolové kyslíkové svaření kovů. Opravy motorů, hospodářských a průmyslových strojů.

Odborné rýhování válců mlýnských.

Kvalitní výkon, zaručující trvalost výrobků.

Ceny mírné.

ČESKÝ OBCHOD se střížním a galanterním zbožím

Kanofasy, pupury, zástěry, prádlo, šatové atky a jiné. Barvy trvalé. Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti u firmy

V. VOLANSKÝ
Zdobunov, ul. Narutowicza 6.

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?

Protože si nechala udělati trvalou ondulaci u českého kadeřníka

Miroslava MAZÁNKA
V ZDOBUNOVĚ,

kteří ma dva aparáty na velké i drobné loky.

Ceny od 4.— do 7.— zl.

Příjďte ještě dnes!

Žena a domov

ZABÍJÍME...

Říkejte si co chcete, pořádný krmník patří k zimě, je nerozlučně spojen s její představou a zabijačka je opravdovou slavností třebaže does ani u těch nejhudších tak významnou jako kdysi. Je to ně-

co jako žně, něco jako odměna za celoroční dřinu a zároveň posila na příští. Těší se na ten den všichni, od dětí až k dospělým, jsou na světě lidé, kteří považují jaternice za nejlepší ovoce, pro kus ovaru „sulce“ by se někdo „utloukl“

a kus „prasečího křídla“ také nikdo nezahodí.

Po velkých přípravách na dešel den slavný a očekávaný. Už na plotně v kotlíka hrncích vše voda a jde se, vzhledem k významné chvíli, jak náleží vážně, vykonání ortele. Odsouzený měl včera půst a proto s velikou chutí běží k otvirajícím se dveřím. Než, světe falešný, proradné lidské pokolení! — místo snídaně rana paicí do hlavy. Dar-mo se hospodyně bála křiku, chudák vepř ani nehlesl. Na té ráně záleží — známe přírody více méně veselé o tom, co dovede takový jen omráčený krmník. Šťastně dostane se obětní zvíře do horké lázně v neckách a z ní někam do kůlny pod trám. Už tam visí s tělem otevřeným a vypřeným do běla, s rudým lemlem krve. Zatím v kuchyni, kde je plno vůně z ovaru a koření, koná se práce nejdůležitější. Připravít dobré jaternice, je holečku umění, a každý to nedovede. Konečně vytahují se první kusy tohoto vzácného ovoce z várky a ochutnává se. Povedly se — žádný nemůže pohanět! Obědvá se za povznesené nálady. Hospodyně ani neví — načichala prý

se té p'ry — řekl bych spíše že z litosti nad utraceným životem.

V komoře přibývá jaternic, zavalitých jeltek a k nim se naposled přidružila i bachratá tlačěnka a a večerem i rozčtvrcené tělo nebohého vepře. Děti roznášejí po souedech výslužku. „Ne abyste něco braly od cesty!“, dělá mamincin hlas čaru přes výpočet, kolik dnes asi přibude do strédanky. Tuto chmurncu skutečnost osvětlí paprky n děje, že on strýček či teta si nedají říci a „přes moc“ do kapsy něco stré.

Jako každý jiný, tak i den zabijačky mine a přijdou dny všední. Ale to už bude vždy k obědu něco od masa a zima bude lépe ubít. Na zabijačku vzpomíná každý, kdo prožil mládí na vesnici, jako na kus ztraceného ráje a vzpomínka ta strhne se namnoze v představiu jediné zimní práce na venkově.

Modráni tvarohu

způsobují obyčejné sloučeniny železa a mědi, které vznikají stykem mléka s nedostatečnými neb jenom částečně cínovanými nádobami. Zvláště mléko kysaící rozzuže zmíněné kovy, při čemž vznikají sloučeniny způsobující barevný odstín mléka a výrobků z něho vytvořených. Proto nádoby, které přijdou ve styk s mlékem, řádně prohledáme a deíme dostatečně pocínovati. Konečně příčinou modráni tvarohu může být železitá voda, obsahující částice rezu, které způsobují modré až černé skvrny na tvarohu.

Pro kuchyň.

Risotto z husích jater.

Na pánvičku dáme 5 dkg másla a 1 lžiči jemně sekané cibule, kterou osmahneme; na to složíme jedny husí játra na kostky nakrájené, přidáme sůl, pepř, trochu kmínu a vše osmahneme. Měkká játra slabě zaprášíme moukou, zalejeme polévkou. K tomu přidáme 4 lžičice dušené rýže, vše promícháme, natěsníme do šálku a vyklopíme na talíř. Vršek se posype sekanou šunkou a zelenou petržilkou.

Maršál Blücher před soudní tribunál.

Před několika týdny byl zatčen a je nyní internován ve Sverdlovsku na Urale maršál Blücher. Současně s ním bylo zatčeno mnoho důstojníků z armády na Dálném východě. Vyšetřování řídí generální prokurátor SSSR, p. Vyšinski. Maršál Blücher přijde před soudní tribunál v Moskvě.

Všichni kupujeme u firmy G. VUGMEJSTER, ROVNO ul. 3-Maja 129.

Poněvadž všechny větší textilní továrny zřídily u firmy G. VUGMEJSTER své komisi sklady a jmenovitě:

- 1) Továrna soukenného zboží F. Rabinowitz & Synové — Bělsko.
- 2) Továrna soukenného zboží H. Landsberg, Akc. Sp.
- 3) Továrna výrobků hedvábných Edvard Babiacki i Ska.
- 4) Továrna vlněného a kamgarového zboží P. Grzegowski & Sp.

Na skladě stále obrovský výběr nejnovějších výrobků těchto továren a rovněž výrobků ŽIRARDOVSKÝCH závodů jako: plátina lněná a bavlněná, brezenty a j.

Ceny tovární — bez smlouvání!

Vlněné látky na paleta a mužské úbory od 5.— zl. za metr. Mimo toho na skladě G. Vugmejstra je stálý výběr kožešin a hotových kožešinových facon, a to: pižmových, fokových, hříběcích, teletinových, krtkových, murmových a j.

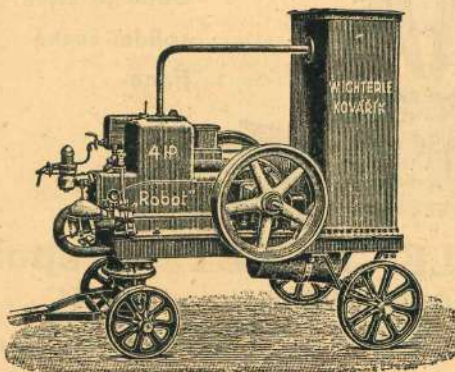
Ceny nejnižší!

TOVÁRNA A SKLAD HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ BRATŘI POSPÍŠILOVÉ

Telefon: č. 66.

ZDOLBUNOV.

Generální zastupitelství továren:
WICHTERLE & KOVÁŘÍK v Prostějově.

DOBŘÝ HOSPODÁŘ CHCE DOKONALÝ STROJ.

A dokonalý stroj vyrobí továrna, která má zkušenosti. Máme zkušenosti, máme tradici. Vyrábíme hospodářské stroje již 60 let a jsme největšími továrnami na hospodářské stroje v celé ČSR. Jdeme v čele pokroku a tvoříme stále nové a vždy dokonalejší typy všech hospodářských strojů-takové, které pracují levněji, rychleji a přesněji. Využijte našich zkušeností. Hospodařte s našimi stroji. Naše dobré jméno a již 60 let naší práce v tomto oboru jsou Vám zárukou, že stroj bude dobrý, spolehlivý a že vydrží. Ne deseti, ale statisíce hospodářů skoro z celé Evropy Vám dosvědčí, že

kdo stroj WIKOV volí, sklízí zlato s polí.

Naše stroje jsou svědomitě vyrobeny — z těch nejlepších surovin. Každý stroj před odesláním z továrny jest důkladně přezkoušen a kontrolován.

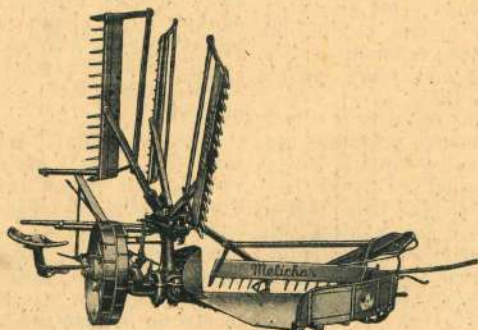
OZNAMUJEME: Nové zásilky všech typů motorů a mlátiček došly z Československa. Zajištěte si proto i Vy, náš český hospodáři — náš český výrobek, který bude Vaší chloubou.

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIELNIA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJA 159.

TELEF. 533.

n a b í z í

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SEČÍ STROJE lžíčkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SEČÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3 go Maja Nr 149., v Zdobunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmara a Kloučka),
ve Volkově (u p. VI. Mráčka), v Kvasilově (u p. VI. Náhlovského.)

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojního pivovaru
V. ZEMANA
v Lucku

Specialita pivovaru
„SAKURA“

Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

INSERUJTE U NÁS

ČESKÝ VELKOOBCHOD

se střížním a galanterním zbožím.

Kanařasy, prádlo, zboží trikotové,
zástěry, purpury a jiné.

Berky trvalé Ceny stálé

Vše v nejlepší jakosti a nejlevněji dostanete u firmy

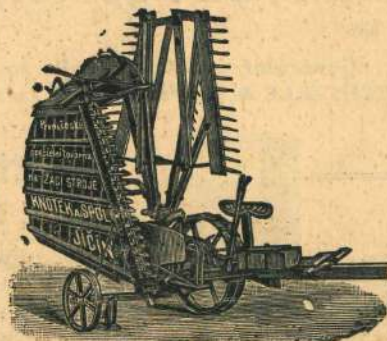
JAN ANDRŠ

LUCK, ul. Jagiellońska č. 42.

Filie Al. B. Chrobrego č. 3.

NAVŠTIVTE NÁS A JISTĚ DOBŘE KOUPITE
neboť

Knotkovy žací a mlátičí stroje jsou a zůstanou
nejlepší!

Dodá je stará,
solidní česká
firma

RUDOLF JOZEF a spol.,
v ZDOBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 44.

Mimo KNOTKOVÝCH strojů máme stále na skladě.
LORENZOVI motory, kopačky NOVÝ IDEAL, SEČÍ stroje,
pat. VYLUŠŤOVAČE jetele a všechny jiné prvotřídní hosp.
stroje se zárukou.

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vydavatel a šéfredaktor Josef Foitík, Luck. Tiskem vlastním.
Předplatné v Polsku: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—. Do Ameriky zl. 15.—, ročně. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—,
půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—. Drobná oznámení 10. gr. za slovo.

Odpovědný redaktor: Josef Rejzek.

Drukárna Józefa Foitika, Luck